

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda Aurea - Cod. Aug. perg. 256

Jacobus <de Voragine>

[S.l.], [14. Jahrh.]

In inventione sanctae cruces

[urn:nbn:de:bsz:31-66161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-66161)

Quercus .s. cas de In inuentoe scē
 q̄ cui die eā & iucua fūite **Crucis**
 restitit: q̄ r̄ antea fuit iucua aq̄cti i
 t̄rta p̄d̄o sic m̄ta narrat: Alalo
 mone inlybano Argina faba t̄calo
 mone t̄plo. aubis i aq̄ p̄fante ho
 die abheleua i m̄re caluar̄ iucua
 at̄ t̄c̄ d̄is p̄ annos. cc. ar̄t̄e d̄o f̄a
 ē l̄q̄ f̄ m̄ev. s̄ychodunt q̄ c̄ca
 ihermar̄ s̄ech̄ f̄ll̄ c̄l̄ p̄ctas p̄d̄o
 t̄r̄is ad̄it̄ r̄ olin̄ m̄e q̄ p̄is cop̄us
 p̄unḡ r̄ t̄antat̄ r̄ap̄ p̄d̄aū. Cui
 ap̄es m̄ychahel anḡis ait. s̄oli la
 bar̄e n̄ f̄le. p̄olo ugn̄ n̄re n̄c̄ oba
 uento q̄ nullat̄ ill̄d̄ aq̄ p̄cis n̄
 q̄n̄ o p̄let̄ f̄l̄it̄. v. m̄lla. d̄. ann̄.
 sic ab̄caū us̄ ad̄ p̄all̄one r̄ ān̄ t̄m̄.
 v. m̄lla. cc. xxxij. fluxille card̄m
 f̄. l̄q̄ q̄s̄ albi q̄ anḡls eō m̄m̄lca
 l̄ū q̄ d̄m̄ ob̄uic̄ r̄ m̄ll̄t̄ ū i m̄ore
 h̄bam̄ p̄lat̄ant̄. Inq̄c̄ā ūo h̄r̄l̄ō ḡm̄
 h̄ ap̄c̄ta l̄q̄ q̄d̄ anḡls del̄iḡ t̄q̄ p̄c̄
 ur̄ ad̄ eō t̄ad̄it̄ d̄ic̄s q̄ q̄n̄ f̄uc
 t̄ū f̄ad̄e san̄at̄. **Q̄** r̄d̄iēs r̄ p̄c̄m̄
 m̄ort̄ū iucuaē ip̄ tam̄ sup̄ t̄m̄l̄ū
 p̄lat̄ant̄ p̄is q̄ p̄lat̄at̄ i arbor̄ maḡ
 n̄ā ar̄ur̄ r̄ ūl̄ ad̄ salomonis t̄m̄p̄
 p̄dur̄ant̄. **V̄** at̄ h̄ ūā f̄uc̄ loar̄is
 ar̄bit̄o r̄el̄inḡt̄. cū i n̄ll̄ā c̄ua n̄ h̄ȳ
 t̄ā auct̄ita ūā loq̄ant̄. s̄. l̄ko. aut̄ ar
 bor̄ē t̄ā p̄ul̄c̄r̄ā q̄ h̄d̄as ip̄m̄ p̄cep̄t̄
 ad̄i r̄ d̄omo t̄al̄e loar̄i. **Q̄** ūl̄q̄ c̄m̄ ut̄
 ait ioh̄s belet̄h̄ loar̄i pot̄at̄ n̄ al̄c̄
 loo ap̄ca rep̄it̄ ualebat̄. s̄. cū n̄ c̄ca
 d̄bit̄ loq̄at̄ d̄e aū d̄f̄id̄ebat̄ n̄m̄ia
 uauit̄. s̄. q̄n̄ ūo f̄ loā c̄rḡt̄ā ip̄m̄
 m̄c̄r̄ab̄l̄ d̄m̄t̄ass̄ent̄ ad̄ d̄caus̄ uide
 bat̄ q̄ ois̄ iō ḡa b̄eb̄at̄. **O** h̄ d̄ign̄at̄
 ar̄ch̄ies ip̄m̄ r̄p̄h̄ant̄. r̄ sup̄ q̄m̄
 lac̄ū ut̄ ūt̄ pouit̄ t̄isc̄at̄. p̄c̄ant̄. r̄

gna ā faba cū uenit̄, aut̄ore sapiam
 salos r̄ p̄c̄m̄ lac̄ū f̄il̄ur̄ uell̄. uob̄t̄
 i sp̄ū q̄ saluator̄ m̄b̄d̄i i l̄ḡ. ūlo f̄il̄
 p̄ad̄ent̄ f̄iat̄. r̄ iō sup̄ ūl̄ l̄ḡ. c̄l̄ire
 uol̄i. s̄. ip̄m̄ p̄c̄m̄ ad̄ar̄ū. i l̄h̄ȳ ūl̄o f̄o.
 cū l̄q̄ q̄ p̄c̄m̄ lignū reḡna faba in
 d̄omo t̄al̄e uob̄t̄. **C**ūq̄ ad̄ d̄omū f̄uar̄
 uob̄l̄. it̄m̄ant̄ salomon̄. q̄ i ūl̄o l̄ḡ
 q̄c̄i f̄il̄p̄ad̄ ūl̄ f̄iat̄ p̄c̄m̄ m̄ore reḡnū
 ūd̄ar̄. d̄elet̄i d̄eb̄eb̄at̄. **S**alon q̄ p̄c̄m̄
 lignū ūl̄ f̄il̄t̄at̄. r̄ i p̄f̄und̄is r̄ec̄e
 ūl̄c̄h̄. ūl̄d̄ d̄el̄iḡi f̄ac̄ p̄m̄ p̄b̄at̄ca p̄i
 ana iō f̄ā ē. v̄ n̄ach̄m̄et̄ h̄ol̄th̄as ab
 luc̄h̄at̄. r̄ ū f̄ol̄ȳ ecd̄el̄ent̄ū anḡl̄i. r̄
 ex̄ant̄ ip̄i l̄ḡ d̄it̄ ūl̄d̄ f̄i r̄ aq̄ m̄oio
 n̄ē. r̄ i h̄m̄or̄ c̄uatōm̄. **A**q̄ p̄m̄c̄f̄ic̄e
 ā p̄all̄oē r̄ p̄c̄m̄ l̄ḡ sup̄ c̄uatōle p̄
 h̄ib̄et̄. **C**ū aū ūl̄d̄ ūb̄i ūd̄il̄et̄ ip̄m̄ ac
 cep̄uit̄. r̄ d̄c̄e d̄no p̄l̄it̄. **I**pi ac̄ c̄r̄
 ūl̄. ḡen̄e lignor̄ f̄il̄le p̄h̄ib̄et̄. **I**.
Palme. **C**yp̄l̄i. **O**l̄iue. r̄ c̄ob̄r̄. **V̄n̄ d̄.**
l̄ḡ c̄al̄ palma c̄ob̄r̄ cyp̄l̄ ol̄iua iuc̄
 ē f̄ū h̄ q̄m̄plex d̄iff̄er̄tia l̄ḡ. f̄ l̄ḡ
 er̄c̄ū lignū ūl̄l̄ū. tabula sup̄ po
 ſita. r̄ h̄ic̄ aū c̄r̄ er̄at̄ i h̄x̄a. **v̄l̄ f̄** q̄
 t̄r̄ionēl̄. **T**abula ūl̄l̄ū que f̄uc̄ ūl̄
 p̄d̄it̄. **v̄n̄ q̄ h̄** h̄oz̄ pot̄ū ē al̄c̄
 p̄c̄m̄. h̄ic̄ d̄iff̄er̄tia l̄ḡ ūd̄et̄ ap̄l̄s
 i n̄re ē d̄ic̄. **v̄** p̄l̄it̄as o p̄h̄end̄e cū
 oib̄. f̄as q̄ ſic̄ l̄at̄it̄o d̄ic̄it̄. **S**il̄m̄
 tal̄. r̄ p̄f̄id̄ū. **Q̄**ue ūb̄. **anḡ** q̄ p̄l̄. **d̄e**
 t̄e ſic̄ exp̄onit̄. **v̄** c̄c̄ ūq̄t̄ d̄o cū l̄q̄
 t̄at̄it̄o ē. i n̄f̄il̄ūlo l̄ḡ q̄ ex̄cep̄uit̄
 m̄an̄. l̄onḡit̄o ad̄ā ūl̄. ad̄ ip̄m̄ l̄an̄
 t̄oim̄e. q̄ m̄an̄l̄ȳ i f̄ra t̄oū c̄ōr̄ aſſiḡ
Al̄c̄it̄o **A**l̄c̄it̄o ūl̄. ad̄ ſur̄ū c̄ū
 ad̄ h̄er̄ cap̄ p̄f̄id̄ū ūo q̄ ūr̄ i h̄x̄ū
 ab̄ h̄od̄it̄. **I**ad̄ lignū p̄c̄ol̄l̄im̄
 d̄as p̄annos. cc. r̄ ūl̄e ūb̄ā lac̄ū r̄
 ab̄h̄elena m̄ar̄e q̄ ſt̄ant̄ū i p̄ar̄oīs

h in repa hū iūm illo q gogata ē
ut Danubi flumū iūmādo iūmābi
l harbaroy uolūet flumū iūmādo
oim regionez us ad orientē suo dūo
sbūgare. **Q** d ostantiū ipator opit
Cast mouit rōt Danubiū se cū suo cō
atu collocū r harbaroy cōtante mul
titudine ut iā iūmāret flumū. **C**ōstan
tū nimio tūre qūit. videt q dē
ē o die crastina ogstū. **Q** cōsta g iū
ab anglo exiit r ut iūmā respiciat
ad monet. **E** icellū aspiciēs uidit sig
nū exclarissimo iūe fē iūctis aureis
hūc tūmū hūc iūmā. **I**ūh sig vīnōz.
Q uī cōtū uisōe q fōtūe siluādiēs cū
fōe r ipi cū suū exatūz fū iūllit. **I**
rūō q i hōtūz ipōt iūgū iūmā r mul
titudinez mariaz iūmā. **T**ē ostantiū
cōs tēploz pōtūfices q uocū. r ē nam
dī h sigū cōe dūgūm iūmā. **A**mb; h
uēlāre dūctūz elūmā xam uēnūt.
r a lōe cōs mīstū r fūe iūctūz
plān enarāiūt. **E** iē fīdeli r pōe
exatū cōdū. **E** ab eulōz p v l q dū
lūz ab elatūmū epō sacū hūpāsmā
sūscōp. **S** i hāc hūmā nūmā pōmūt q
hū oē die epātā r ecclīca hūmā r
iūmā tā siluā r pōtū pontifīcū. **R**o
manoz s m q dū n fū iūte ostantiū i
pātū q abo sūuēt fū hūpāz. r ad
fūe qūmā. **S** iē aūq hūmā uident m
nūz. **S** iū pī ipi ostantiū hūc iūmā
hū hūmāz lōz. **I**ūe n. **C**ōstantiū
alio m ad hū uēnūt. **S** iē hūmā tā tā
uēlā lōz. **S** iē ab eulōz hūc iūmā
hūpā fūllē nārāt. **Q** uōmō cū ipō cōn
stantiū manū uisōe pūz q uēnūt cō
cōs hūcānt hēlētā mārē suā iōlōlū
mā p ipi cōe iūmāntū dūmānt hūc
iūmā nōtāt. **E** nō q hūmā ecclīca

hāc uictōriū alūcō tōmū nārāt. **A**
ē cū mārē rōmānū ipū iūmāntū. **C**
stantiū ipātū iūc pōe r abūmā cū
mārē r fluctū ad uēnūt. **C**ū g dū
māntū cōe r pō iūmāo auxiliū ad cōlū
cōs iūmāz. **V**idit p fōpōz ad cōlūz
pōe icēlo sigū cōs hūgōz iūmā r mū
r. **A**nglos q astāt. **S** q dīe. **C**ōstantiū
i hūmāz. **E** iū cōe hūmāz ipātū
ostantiū q hūc iūmāntū. **E** iūc hūp
uēnūtē cōdū appūt cū sig q uēnūt m
cēlo. iūllit q ut fūe r el sigū hūmā q
fōrēt auxiliū iō gūmāz. **P**ūmāz. **E**
ostantiū iūcū iūmāntū. **E** dū uicōz iūmā
fōcū. **S** iū cōs q icēlo uēnūt iūmā hūmā
cōe dūgnāt. uēllā mārē iūmāntū. **I**
cōs iūllit. r iūmā dēxā aūmā cō
pōtū. **E** h dūmā exatū. uē dēxā
suā q sig cōs mūmānt. salūtā cō
rōmānū sanguis mārē p mārē.
hūc iūmāntū cōlūmā uicōm s dē
tūmāntū pātūz. **Q** uōmō ar iūllit m
uēz ad dēpūlā o pōlīcā. **A**uūmā
mā r hūpōtūz pōtūz exatū. **C**ū ar
iū ostantiū ad flūmū appingz.
q uōmō iūmāntū ar pūmāz uēllā
obūmā cū pōtūz iūmāntū ut cōlū se sagū
r hūc pōtūz opōz pōtūz cū pūmā
cōs alōmā. r dēpūlā q ostantiū dē
pō uōlū. **E** dēpūlā r iūmāntū pūmāntū
ē dēpūlā. **C**ōstantiū uō ab oīz hūmā
būc ē iūllit. **E** hūc lōz iūmāntū cōm
cū lōz aūmāntū. **C**ōstantiū r pōe
iūmāntū. **E** iūc lōz hūpāntū. **S** iū
fūcō qūl iūmāntū uisōz. **S** iūc r pū
hūmāntū r hūc hūpāntū pūmāntū
pūmāntū. **A**lēp mūmāntū. **I**ūc dēxā
cōpō pōe cōdū. **E** hūc mārē suā hū
lōmā. iōlōlūmā iūllit. **E** cōe dō exatū.
Amb cū iēplā dē obūmā cū rōdō hūc

hy stō: tptata die q̄ iulianus dicitur
 fac̄ vāp̄ iulio sep̄ p̄ h̄ d̄ffens̄ n̄ p̄ h̄ uo
 d̄nis flūe v̄ p̄ h̄ id̄ s̄ q̄ iulianus
 Cerat̄ ē at̄ q̄ s̄ illūc̄ p̄ x̄m̄ effectus
 ē v̄c̄ aut̄ h̄ p̄ p̄ h̄ d̄ffens̄ iudic̄
 v̄c̄ v̄n̄ r̄ d̄ r̄ illūc̄ s̄ d̄ d̄ffens̄ q̄
 ad plūc̄ s̄ d̄ d̄ffens̄ h̄ igit̄ h̄ ȳ stōna
 de iugit̄ōe s̄c̄ d̄ffens̄ q̄ iulianus h̄ ȳ d̄
 uenit̄ oū r̄ s̄ onat̄ c̄ca uidē r̄ m̄
 ḡs aut̄ca. Constat̄ ā id̄e m̄l̄r̄ ē q̄
 n̄ s̄ onat̄ iudic̄ n̄ q̄ s̄ h̄ere v̄ell̄ v̄ic̄
 ū s̄up̄ d̄c̄m̄ r̄ q̄ n̄ s̄ h̄ d̄ffens̄ h̄ Con
 stant̄ p̄ ē q̄ n̄ ū m̄l̄r̄ aut̄ca ē
 uidē h̄ ī q̄ b̄c̄a ūl̄e mar̄ius h̄ ȳ d̄ffens̄
 sic legat̄. Et̄ c̄a aut̄ belena ūl̄m̄ adue
 n̄t̄ h̄ ōm̄ iud̄ȳ sap̄ient̄ q̄ p̄ c̄a r̄
 ḡonē r̄ p̄ s̄. ad s̄e ō ḡ ḡat̄ p̄ ōp̄.
 h̄ ān̄ belena p̄i stabular̄a s̄ h̄ p̄ n̄
 pulc̄ritud̄ne. Constant̄ c̄a s̄. ō ūc̄ r̄
 q̄ d̄c̄ ān̄ȳ t̄ h̄ illa. stabular̄a h̄c̄
 fuisse ass̄ine h̄ ōm̄ca. Constant̄io
 senior̄ q̄ p̄ca r̄ȳ ad ep̄c̄l̄ ē. Bona sta
 blara q̄ r̄ d̄iliḡit̄ p̄ s̄ep̄ ē d̄ r̄ s̄ h̄
 Bona stablana q̄ ūl̄a stabular̄ū ū ig
 noat̄ que ūl̄t̄a c̄ant̄ alac̄onib̄
 ūl̄t̄a. Bona stabl̄at̄ q̄ maluit̄ ōl̄a
 em̄mare it̄ona ū ē ūc̄ fac̄. r̄o illa
 ē d̄ffens̄o r̄caū ad r̄ȳ h̄ amb̄r̄
 Al̄ h̄ ūo all̄unt̄ r̄ m̄q̄n̄ h̄ ȳ h̄o l̄atis
 qūt̄ca leḡ q̄ ip̄i h̄ eleḡia s̄i filia.
 Choel̄is r̄ȳl̄ but̄on̄ū q̄ Constant̄ū
 t̄ but̄m̄ā uen̄t̄ ē r̄ ūl̄ca p̄i s̄uo.
 v̄ȳe ūx̄r̄e. Choel̄ s̄ d̄ūc̄it̄ iud̄e
 q̄ n̄m̄ū r̄ r̄o m̄ d̄ffens̄ d̄c̄ebat̄ ad̄
 ūc̄e. ēl̄r̄ p̄ūt̄as q̄ r̄ȳn̄a ad s̄e d̄
 fac̄at̄ ō ḡ ḡat̄. v̄n̄ at̄ exp̄is ūo r̄
 ūd̄al̄ d̄c̄s̄ q̄. n̄ q̄ ūl̄t̄. amb̄ d̄l̄c̄
 v̄ m̄an̄iḡ liḡ r̄c̄. īn̄q̄ s̄ c̄a h̄c̄ h̄ut̄.
 v̄id̄et̄ q̄ n̄ ē s̄ ō s̄ h̄ p̄ l̄um̄at̄ s̄i
 q̄ ū c̄all̄ime fac̄at̄s q̄ lex̄ ūa ena

auab̄ r̄ p̄ne d̄ūo n̄ h̄ūo d̄ d̄ffens̄
 zach̄e ēū ān̄al̄. ūl̄ p̄m̄t̄at̄ p̄i
 ūo s̄ym̄on̄i r̄ p̄ ūl̄ moūel̄ d̄c̄at̄
 ū. v̄d̄e s̄it̄ ūq̄n̄ īq̄ūt̄ ē r̄ ūl̄a
 m̄an̄ifest̄es. m̄an̄ifesta ān̄ q̄ p̄aia r̄is
 cor̄m̄. s̄ūq̄ ē ēc̄t̄ ḡl̄ ūd̄ȳ r̄ȳ
 b̄ic̄ h̄ ūl̄ q̄ c̄a h̄c̄ ad̄orant̄ q̄ ip̄e ē
 s̄ filī d̄i ūūl̄. Cuī q̄o d̄c̄t̄. p̄e m̄ūs̄i
 ūe p̄r̄c̄ ūl̄ ip̄m̄ ē ūl̄ d̄i. ō ḡno ūnt̄
 cur̄ ip̄m̄ d̄is p̄at̄ib̄l̄o aff̄ic̄it̄. ē
 r̄e n̄d̄. ūo ūc̄ d̄o q̄ ūq̄ īn̄o c̄atio cor̄
 ēc̄t̄a h̄ ēis s̄ep̄t̄ d̄c̄t̄. Et̄ ūo ip̄e
 p̄h̄l̄o ūc̄a exp̄ūbat̄ ip̄m̄ c̄a h̄
 ḡi s̄c̄at̄. ip̄e v̄o d̄c̄t̄ r̄el̄ūr̄e r̄o r̄
 ias ūd̄c̄at̄ib̄ d̄i s̄ap̄ul̄ p̄ūc̄t̄i. ūq̄
 s̄c̄r̄p̄t̄ūl̄ h̄c̄ ūl̄ c̄o d̄ d̄c̄t̄ q̄ r̄ūd̄ȳ ūc̄
 ūa ūa lap̄id̄aūt̄. v̄id̄e q̄ filī n̄e ip̄m̄
 v̄e d̄i s̄ap̄los ēi aut̄cas blas̄ph̄ama
 r̄e. v̄ȳc̄unt̄ iud̄i ad̄ ūd̄i. s̄ol̄ tal̄u
 ūq̄ ān̄d̄ūm̄. v̄m̄t̄am̄ ū d̄e h̄i r̄ȳ
 ūa q̄ h̄c̄it̄. v̄id̄e n̄e s̄ h̄ aliq̄t̄en̄is
 ō h̄c̄it̄ar̄is. Cū q̄ ūl̄ ān̄ r̄ȳn̄ā d̄c̄at̄
 h̄ r̄ ūl̄a ad̄ ūc̄ ḡal̄l̄ de loco v̄ h̄i ar̄ d̄
 c̄a h̄c̄ r̄ ip̄i loat̄ ūl̄ac̄e īnd̄ic̄are uel
 l̄ant̄. ūl̄l̄ic̄ r̄o ōm̄ ūc̄e ār̄m̄at̄. d̄c̄
 ūl̄ ūl̄l̄ic̄ r̄o d̄ūd̄ūm̄ ūc̄a d̄c̄at̄es.
 h̄ic̄ d̄n̄a ūl̄t̄a r̄ p̄p̄e filī op̄am̄e ūo
 ūt̄ leḡ. r̄ ōl̄a q̄ ab̄eo q̄ h̄c̄it̄is iud̄ic̄
 b̄ic̄. Tūc̄ ūl̄a ōm̄ d̄ūm̄at̄ r̄en̄ū ū
 d̄i ūl̄ū. Cuī d̄c̄t̄ q̄ ūl̄ r̄ ūc̄a p̄p̄o
 ūt̄ s̄ q̄ d̄ mal̄us el̄iḡt̄. Ō h̄ d̄c̄t̄ q̄ ū
 loe quī Gol̄ḡat̄h̄a d̄c̄. v̄ h̄i d̄o c̄a h̄c̄.
 ū c̄c̄ ē ūc̄ ūl̄l̄ic̄ p̄oſt̄. v̄er̄ ūd̄as. ē
 ū loat̄ ūc̄e ūal̄c̄ ē ār̄ ūm̄ ān̄ū ūl̄
 c̄at̄ r̄ ūoſq̄ ūo ip̄i n̄at̄ ōſm̄. Cuī p̄e
 ḡua. p̄c̄at̄ū ūc̄e r̄ p̄ ūm̄ ū ūm̄ d̄c̄
 ēal̄ ūc̄at̄. ip̄m̄ q̄ ip̄ūc̄ ūc̄at̄ ūl̄l̄ic̄
 p̄ia r̄ ūb̄id̄ ūo l̄at̄a ūc̄at̄ d̄c̄at̄. Cū
 q̄ ūb̄id̄. v̄ȳ d̄c̄t̄ m̄an̄f̄iſt̄. d̄c̄ ūc̄a
 ūa ēc̄h̄i p̄c̄at̄ r̄ ēc̄e ūc̄ ūc̄at̄ ūm̄ p̄

